

УВОДНА РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

КУЛТУРА У ТРАНЗИЦИЈИ: СЛУЧАЈ СРБИЈЕ

Српско социолошко друштво и Завод за проучавање културног развитка организовали су, 25. маја 2013, научну конференцију „Култура у транзицији: случај Србије”. Чланци у овом темату настали су дорадом реферата поднетих на наведеној конференцији.

Српско социолошко друштво (основано 1954), као национална асоцијација социолога у Србији, до сада је организовало 37 научних конференција¹.

Али, све до ове, ниједна конференција ССД-а није била посвећена култури. Социологија као струка има много тога да каже о култури. Не само зато што су социологија културе и социологија уметности кључне социолошке дисциплине, већ и зато што сами социолози, као део стваралачке и универзитетске интелигенције, активно учествују у културном животу свог друштва. Отуда је било разумљиво што је Српско социолошко друштво, приликом закључења своје конференције „Сто година социологије у Србији” (2012), донело одлуку да следећа конференција буде посвећена стању културе у српском друштву.

У реализацију ове идеје убрзо се укључио и Завод за проучавање културног развитка, који је љубазно ставио на располагање своје истраживачке и друге ресурсе. Избор Завода као сарадника на овом пројекту био је сасвим разумљив. Завод је најстарија и најугледнија истраживачка установа на пољу културе у Србији, суштински важна за уобличавање

---

¹ Видети: „Научни скупови и стручни семинари у организацији Српског социолошког друштва”, сајт *Српског социолошког друштва*, www.ssd.org.rs/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=45&Itemid=57.

озбиљне културне политике у нашој земљи. У Заводу је радио (и ради) велики број социолога који су укључени у велика искуствена истраживања из области социологије културе која се обављају у Заводу. Завод је, коначно, установа која од 1968. године издаје часопис „Култура”, у чијем поднаслову стоји: „Часопис за теорију и социологију културе и културну политику”.

Тако је, 25. маја 2013, у Заводу за проучавање културног развитка одржана научна конференција „Култура у транзицији: случај Србије”². Скуп је организован на сличан начин на који су организоване и претходне научне конференције Српског социолошког друштва. Методологија скупа подразумевала је да учесници текстове реферата предају *пре* конференције, а да их затим организатор, након одговарајућих рецензија, дистрибуира свим учесницима. Тако нагласак није био на презентацији саопштења, већ на дискусији и заједничком промишљању идеја и налаза – што и јесте смисао оваквих скупова.

Овај метод је омогућио да се дође до квалитетних и инспиративних саопштења, тако да се на конференцији могла отворити, према општем уверењу, веома занимљива, корисна и плодна дискусија. Посебан куриозитет било је учешће проф. др Зорана Аврамовића, који је, након што је написао и предао саопштење за ову конференцију, био именован за државног секретара у Министарству за културу. Због тога су учесници дебате имали утисак да дискусија коју воде на овом скупу може имати извесног утицаја и на званичну културну политику. (Доцнији брзи одлазак проф. Аврамовића са ове функције није могао да распрши све ове наде).

У складу са уобичајеном праксом, када је реч о конференцијама ССД-а, део реферата могао се чути и на Трећем програму радио Београда. Такође, о овој конференцији је разговарано и у емисији „Агора”, Другог програма радио Београда, када су гости емисије били Зоран Аврамовић и Слободан Антонић.

У овој свесци часописа *Култура* налазе се сви реферати са конференције (било у темату, било у рубрици Истраживања). Бројност и квалитет радова, као и веома жива дискусија која је о њима вођена, сведоче да је тема „Култура у транзицији: случај Србије” била како друштвено релевантна, тако и научно изазовна. Стање у култури и културна политика

---

2 Видети: „Успешан рад конференције о култури”, сајт *Српског социолошког друштва*, www.ssd.org.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=353:2013-05-28-20-43-40&catid=35:2011-12-11-16-36-13&Itemid=41.

важна су друштвена питања, поготово у данашњој Србији. Савремено српско друштво пролази кроз фазу периферне модернизације. С једне стране, заплускују га таласи глобализације, а с друге се бори да одржи своје аутентичне вредности. Те убрзане друштвене промене у тесној су спрези са културом и културном политиком. У средишту свих културолошких заплета налази се неразјашњени однос између „масовне” и „елитне” културе, а пре свега успостављање друштвено релевантних мерила за одговарајућу евалуацију производа културне праксе.

Наравно да ова конференција није могла дати све одговоре на сва кључна научна и друштвена питања. Али, многи одговори су ваљано формулисани, или макар назначени. На нашој научној заједници је да те одговоре даље верификује или употпуњује, а на нашим културним властима је да их, код формулисања елемената званичне културне политике, макар има у виду.

проф. др Слободан Антонић,

председник Српског социолошког друштва (2009-2013)

Миле В. Пајић, *Пирг Светог Георгија*,
манастир Хиландар, српска царска лавра,
Света гора *Атос*